

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie X./2022
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 312/2022
populárny názov	Trovy konania
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.10.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Okresný súd, ktorý sa pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nezaoberal otázkou včasnosti podania samotnej sťažnosti, rozsahu námietok a včasnosti ich doplnenia ani návrhom na odpustenie zmeškanej lehoty, a teda na nesprávnom skutkovom základe nesprávne ustálil prítomnosť dôvodu na rozhodnutie o sťažnosti žalovaného aj po uplynutí lehôt uvedených v § 242 a § 244 CSP zasiahol do práva sťažovateľa na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem a práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní vedenom na okresnom súde domáhala proti žalovanému vydania hnutelných vecí špecifikovaných v žalobe. Okresný súd rozsudkom z 24. júla 2015 žalobe vyhovel, uložil žalovanému povinnosť vydať sťažovateľke hnutelné veci s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku. O podanom odvolaní žalovaného rozhodol odvolací súd potvrdzujúcim rozsudkom z 21. decembra 2016. Následne uznesením okresného súdu zo 14. júna 2018 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 26. novembra 2018 bol sťažovateľke priznaný nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Okresný súd uznesením z 31. mája 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom postupom podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodol o výške trov konania tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania v celkovej sume 3 177,67 eur. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal žalovaný 9. júla 2019 sťažnosť, ktorú doplnil 19. septembra 2019. O sťažnosti žalovaného rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke trovy konania v celkovej sume 2 044,66 eur. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľke doručené 1. februára 2022.

	<p>Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré považuje za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Vydaním napadnutého uznesenia bolo zásadným spôsobom porušené právo na spravodlivý proces, pretože súd v rozpore so zákonom posudzoval dôvody, ktoré ani v sťažnosti žalovaného neboli namietané, a rozhodoval o sťažnosti podanej po uplynutí lehoty. Kľúčovým argumentom sťažovateľky je to, že okresný súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nezaoberal skutočnosťou, že sťažnosť žalovaného bola podaná a doplnená oneskorene, teda po zákonnej lehote stanovenej v § 242 a § 244 CSP. Okresný súd podľa názoru sťažovateľky bez rozhodnutia o odpustení zmeškanej lehoty nemohol o sťažnosti podanej žalovaným rozhodnúť. Sťažovateľka namieta aj nesprávnosť nepriznania odmeny za 3 úkony právnej služby, ktorú okresný súd pôvodne uznesením vyššieho súdneho úradníka priznal.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata námietok sťažovateľky súvisí s tvrdením, že okresný súd sa v napadnutom uznesení nezaoberal skutočnosťou, že sťažnosť žalovaného bola v prvom rade podaná oneskorene a následne doplnená po zákonnej lehote. Okresný súd tak napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.</p> <p>Podľa § 242 a § 243 CSP sa sťažnosť podáva v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, ktorý napadnuté uznesenie vydal. V sťažnosti sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému uzneseniu smeruje, v čom sa postup alebo uznesenie súdu považuje za nesprávne a čoho sa sťažovateľ domáha. Podľa § 244 CSP rozsah, v akom sa uznesenie napáda, môže sťažovateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie sťažnosti.</p> <p>Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, predloženého súdneho spisu a sťažovateľkou uplatnených sťažnostných námietok ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd nesprávne posúdil včasnosť podania sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že uznesenie vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky 10. júna 2019 a právnomu zástupcovi žalovaného 23. júna 2019. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal žalovaný sťažnosť (datovanú 8. júla 2019), ktorá bola okresnému súdu doručená 9. júla 2019 (teda jeden deň po uplynutí zákonnej lehoty, pozn.). V sťažnosti žalovaný navrhol zrušiť uznesenie vyššieho súdneho úradníka s tým, že úkony právnej služby (bližšie neuvedené, pozn.) sú neúčelné. Uviedol, že sťažnosť bude doplnená po tom, ako sa jeho právny zástupca vráti z dovolenky, a z opatrnosti navrhol odpustenie zmeškanej lehoty. Sťažnosť bola doplnená podaním doručeným okresnému súdu 19. septembra 2019, v ktorom žalovaný odôvodnil neúčelnosť uplatnených nárokov niektorých úkonov právnej služby. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka, pričom sa nezaoberal otázkou včasnosti podania samotnej sťažnosti, rozsahu námietok a včasnosti ich doplnenia ani návrhom na odpustenie zmeškanej lehoty. Na nesprávnom skutkovom základe tak okresný súd nesprávne ustálil prítomnosť dôvodu na rozhodnutie o sťažnosti žalovaného aj po uplynutí lehôt uvedených v § 242 a § 244 CSP.</p> <p>V dôsledku už uvedených nedostatkov poskytnutej súdnej ochrany zo strany okresného súdu, ktorá nezodpovedá právu sťažovateľky na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem a na riadne odôvodnenie rozhodnutia v jej právnej veci ako významnej súčasť práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v príčinnej súvislosti s nimi aj jej práva hmotnoprávneho charakteru zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy .</p> <p>Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie</p>

	<p>(výrok 2 tohto nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze.</p> <p>Ústavný súd nálezom rozhodol:</p> <p>Uznesením okresného súdu z 31. januára 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Uznesenie okresného súdu z 31. januára 2022 zrušuje a vracia na ďalšie konanie. okresný súd je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu trovy konania</p> <p>arbitrážnosť</p> <p>rozhodnutie-odôvodnenie</p> <p>lehota-zachovanie lehoty</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p> <p>lehota-zmeškanie lehoty</p>

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 416/2022
populárny názov	Neodkladné opatrenie
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	21.09.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 41 ods. 4</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka je matkou maloletej s ktorej otcom je v rozvodovom konaní. Krajský súd uznesením z 20. júla 2021 zmenil uznesenie okresného súdu o neodkladnom opatrení z 13. apríla 2021 a rozčlenil stretávanie sa otca s maloletou do štyroch adaptačných fáz. Následne na základe návrhu otca maloletej okresný súd rozhodol o zmene pôvodného neodkladného opatrenia uznesením z 21. februára 2022 tak, že maloletú zveril do starostlivosti otca a upravil styk s matkou. Proti rozhodnutiu o neodkladnom opatrení podala</p>

	<p>sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil.</p> <p>Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia. Neodkladným opatrením, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, bola maloletá dcéra zverená do starostlivosti otca a bol upravený styk sťažovateľky s maloletou. Nosným argumentom ústavnej sťažnosti je tvrdenie o nesprávnom vyhodnotení podania otca maloletej a tiež o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Pri hodnotení napadnutého uznesenia ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí 4 všeobecných súdov (prvoinštančného aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09, II. ÚS 100/2017).</p> <p>Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 19/2020, II. ÚS 407/2020).</p> <p>Sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia, známky zjavnej svojvôle nenesie.</p> <p>Argument sťažovateľky o nesprávnom vyhodnotení podania, ktoré tvorilo podklad pre rozhodnutie okresného súdu o neodkladnom opatrení, nie je opodstatnený. Zo samotného uznesenia okresného súdu vyplýva, že otec maloletej podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom navrhoval, aby príslušný súd zmenil zverenie maloletej z osobnej starostlivosti sťažovateľky do jeho starostlivosti, práve z dôvodu nerešpektovania už nariadeného, pôvodného neodkladného opatrenia a súčasne z obavy, že aj v prípade nariadenia výkonu rozhodnutia by toto ostalo bezúspešné. V rámci odvolacieho konania krajský súd preskúmal podanie otca a konštatoval, že okresný súd postupoval správne pri jeho posúdení.</p> <p>Ani argumentáciu o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia nie je možné považovať za opodstatnenú. Krajský súd pri rozhodovaní postupoval korektne a závery, ku ktorým na základe osvedčených skutočností dospel, dostatočne a jasne odôvodnil. Nie je pravdou, že by rozhodnutie o neodkladnom opatrení v znení odlišnom od pôvodného neodkladného opatrenia bolo neodôvodnené. Krajský súd (resp. okresný súd) k potrebe zmeny výchovného prostredia maloletej dospel na základe skutočností, že sťažovateľka nerešpektovala pôvodné neodkladné opatrenie, nebola ochotná spolupracovať na budovaní vzťahu medzi otcom a dcérou. Krajský súd sa vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom s argumentmi sťažovateľky o povinných karanténach. V napadnutom uznesení poukázal najmä na skutočnosť, že karantény boli zapríčinené zahraničnými cestami partnera sťažovateľky, ktorý sprevádzal svoju matku na výlety či nákupy. Navyše, sťažovateľka v týchto prípadoch nebola ani</p>

	<p>len ochotná poskytnúť otcovi maloletej náhradné termíny stretnutí. V týchto okolnostiach krajský súd považoval za bezdôvodné nerešpektovanie nariadeného neodkladného opatrenia zapríčinené sťažovateľkou a s prihliadnutím na situáciu mal osvedčenú potrebu nariadenia nového neodkladného opatrenia, ktorého realizácia bude zabezpečovať práva všetkým účastníkom, a to rodičom, ako aj maloletej.</p> <p>Námietku sťažovateľky, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkou návštevy škôlky v Piešťanoch, považuje ústavný súd za irelevantnú. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na vyjadrenie matky, v ktorom sama pripustila možnosť zápisu maloletej do škôlky v Trenčíne. Ústavný súd tiež pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.</p> <p>Krajský súd sa síce v odôvodnení napadnutého uznesenia skutočne pomerne stručne vyjadril k sťažovateľkinmu návrhu na striedavú starostlivosť, avšak v okolnostiach daného prípadu odmietnutie striedavej starostlivosti v tejto fáze nie je nelogické. Konflikty medzi otcom maloletej a sťažovateľkou i jej partnerom sú na takej úrovni, že by výrazným spôsobom ohrozovali želaný priebeh striedavej starostlivosti a navyše na Okresnom súde Trenčín prebieha konanie o rozvod a úpravu práv a povinností k maloletej na čas po rozvode. V rámci konania vo veci samej teda bude možné na základe riadne vykonaného dokazovania rozhodnúť aj o možnej striedavej starostlivosti.</p> <p>Krajským súdom prijaté závery v napadnutom uznesení vychádzajú podľa názoru ústavného súdu z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy reagujúcej na skutočnosti, ktoré sú podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti návrhu jeho nariadenia ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojim uvážením (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07, II. ÚS 407/2020).</p> <p>S poukazom na už uvedené ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku o predpokladoch vydania neodkladného opatrenia, jeho závery nemožno považovať za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska za neospravedliteľné a neudržateľné, teda za také, ktoré by mali za následok porušenie práv sťažovateľky.</p> <p>Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>opatrenie-neodkladné rozhodnutie-odôvodnenie maloletý-úprava práv a povinností k maloletemu</p>

spisová značka	II. ÚS 422/2022
populárny názov	Neodkladné opatrenie
sudca spravodajca	Luboš Szigeti
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	21.09.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>Pri neodkladných opatreniach, ktorými majú byť obmedzené určité dispozičné úkony, nemôže súd v tomto štádiu procesu vyžadovať dôsledné preukázanie úmyslu osoby, proti ktorej má neodkladné opatrenie smerovať. Úmysel ako bezprostredný vnútorný vzťah osoby k určitému právnomu následku je za daných okolností osvedčiteľný iba vo výnimočných prípadoch a s nepomernými ťažkosťami. Takáto požiadavka by mohla mať ad absurdum za následok, že neodkladné opatrenie s preventívnym účinkom nemožno dosiahnuť.</p> <p>Ochrana poskytovaná neodkladným opatrením nie je podmienená vykonaním rozsiahleho a úplného preukázania skutočností majúcich vplyv na výsledok meritórneho konania a zároveň požiadavky kladené na jeho odôvodnenie nie sú natoľko prísne ako v konaní vo veci samej, ak má dočasnú povahu. Preto je aj ústavný súd pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti neodkladných opatrení benevolentnejší ako pri konaniach vo veci samej a zasiahne len v úplne ojedinelých neudržateľných prípadoch.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Žalobca sa podaným návrhom domáhal nariadenia neodkladného opatrenia eventúálne zabezpečovacieho opatrenia zákazu nakladať s nehnuteľnosťami vo vlastníctve sťažovateľky. Návrh žalobca odôvodnil tým, že sťažovateľka nadobudla dotknuté nehnuteľnosti dohodou o vyporiadaní BSM uzavretou s dlžníkom žalobcu a táto dohoda ukracuje uspokojenie pohľadávky žalobcu, ktorý sa mieni domáhať jej neúčinnosti v zmysle § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka. Prípadné nakladanie sťažovateľky s dotknutými nehnuteľnosťami by ohrozilo možnosť uspokojenia sa žalobcu z majetku, ktorý bol takto prevedený na sťažovateľku. Okresný súd uznesením z 9. februára 2022 predmetný návrh zamietol.</p> <p>Žalobca podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 28. apríla 2022 tak, že v napadnutom I. výroku o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zmenil uznesenie okresného súdu tak, že do právoplatného skončenia konania o určenie neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM uzavretej 1. júla 2021 a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sťažovateľke uložil povinnosť zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami špecifikovanými v návrhu, a to nakladania formou prevodu vlastníckeho práva, zriadenia ťarchy, zriadenia vecného bremena, zriadenia záložného práva, zriadenia nájmu alebo iného zmluvného užívacieho práva na dobu dlhšiu ako jeden rok a vo zvyšku návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Zároveň uložil žalobcovi podať do 30 dní proti sťažovateľke žalobu vo veci samej o určenie neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom II. výroku o zamietnutí návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia potvrdil.</p> <p>V odôvodnení krajský súd uviedol, že sa nestotožňuje so súdom prvej inštancie v tom, že podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia nie sú v danom prípade splnené, keďže tieto, ako opodstatnene tvrdil žalobca, spočívajú v ohrození exekúcie. Krajský súd považoval za osvedčené, že dohodou o vyporiadaní BSM sa prevažná časť dovedy spoločného nehnuteľného majetku a sťažovateľky stala výlučným majetkom sťažovateľky. Pri výške uznaného dlhu 715 000 eur považoval za opodstatnenú úvahu o tom, že uspokojenie žalobcu môže byť ohrozené a do úvahy bude prichádzať domáhanie sa neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM podľa § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka. V záujme efektívnosti využitia tohto právneho prostriedku ochrany veriteľa je</p>

	<p>podľa názoru krajského súdu potrebné, aby majetok sťažovateľky nadobudnutý dohodou o vyporiadaní BSM neopustil jej majetkovú sféru a aby ním nebolo nakladané spôsobom znižujúcim jeho hodnotu. Inak sa postavenie veriteľa zhoršuje, keď v prípade dispozície s majetkom možno odporovať právnomu úkonu proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnomu úkonu proti ich predchodcovi (§ 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka) a v prípade zníženia hodnoty majetku (zriadením ťarchy alebo obligácie) prichádza do úvahy len náhrada, ak už nemožno uspokojiť pohľadávku z toho, čo odporovateľným právnom úkonom ušlo z dlžníkovho majetku (§ 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka za bodkočiarkou). Vzhľadom na uvedené bolo podľa názoru krajského súdu namieste uložiť sťažovateľke neodkladným opatrením povinnosť zdržať sa dispozície s dotknutými nehnuteľnosťami, pričom na prekážku nariadenia takéhoto neodkladného opatrenia nie je ani súdom prvej inštancie konštatované neosvedčenie zámeru sťažovateľky s nehnuteľnosťami nakladať, keďže na osvedčenie takéhoto zámeru v takomto prípade vyčkávať nemožno, pretože sa zvlášť pri zámere ukrátiť splnenie pohľadávky veriteľa stáva spravidla zjavný až po jeho realizovaní, teda neskoro na to, aby mu bolo možné zamedziť. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na to, že ak by aj veriteľ podával návrh na nariadenie tohto typu neodkladného opatrenia vzápätí potom, ako bude na liste vlastníctva vyznačená plomba nasvedčujúca dispozícii s nehnuteľnosťami, je v prípade žiadosti o urýchlený vklad do katastra nariadenie neodkladného opatrenia do povolenia takéhoto vkladu prakticky nereálne.</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu o nariadení neodkladného opatrenia. Sťažovateľka vyčíta krajskému súdu najmä nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktoré nespĺňa požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže krajský súd sa vôbec nevysporiadal s argumentmi sťažovateľky uvedenými v jej vyjadrení k odvolaniu žalobcu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností, tak ako to bolo zaužívané judikatúrou v súvislosti s posudzovaním predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 13/2020, I. ÚS 19/2020).</p> <p>Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým (rovnako ako iné rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020, I. ÚS 9/2022).</p> <p>Ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky z hľadiska právomocí</p>

daných mu ústavou, t. j. z pozície súdneho orgánu ochrany ústavnosti, pričom pochybenie majúce intenzitu porušenia označeného práva na spravodlivé súdne konanie v posudzovanej veci neidentifikoval.

Po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu ústavný súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o jeho ústavnej konformite. Z dôvodov obsiahnutých v napadnutom uznesení vyplýva, že krajský súd sa, vychádzajúc z rovnakého skutkového stavu ako okresný súd, nestotožnil s právnym záverom okresného súdu, že zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia nie sú splnené z dôvodu, že žalobca neosvedčil zámer sťažovateľky s nehnuteľnosťami nakladať, keď ani 5 mesiacov od uzavretia dohody o vyporiadaní BSM nie sú zrejmé žiadne úkony sťažovateľky smerujúce k dispozícii s nehnuteľnosťami, teda spôsobilé ohroziť exekúciu. Podľa názoru krajského súdu podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia boli v danom prípade splnené, keď tieto, vzhľadom na prevod dotknutých nehnuteľností do výlučného vlastníctva sťažovateľky na základe dohody o vyporiadaní BSM, ako aj veľkosť uznaného dlhu dlžníka žalobcu (bývalého manžela sťažovateľky), videl v obave z ohrozenia exekúcie. Krajský súd pritom zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, ktorého ho k predmetnému opačnému záveru viedli.

Krajským súdom prijaté závery v napadnutom uznesení vychádzajú podľa názoru ústavného súdu z logickej úvahy súladnej so zmyslom a účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení. Ústavný súd ho považuje za vnútorne konzistentné, zrozumiteľné a reagujúce na všetky skutočnosti významné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na vydanie neodkladného opatrenia. Vzhľadom na uvedené neobstojí ani námietka sťažovateľky, podľa ktorej sa krajský súd nezaoberal jej argumentmi uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, pretože odpoveď na argumenty sťažovateľky vyplýva priamo z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia, hoci bez explicitného odkazu na podanie sťažovateľky. Krajský súd totiž jasne uviedol, že nie je na prekážku nariadenia takéhoto neodkladného opatrenia neosvedčenie zámeru sťažovateľky s dotknutými nehnuteľnosťami nakladať, keďže *„na osvedčenie takéhoto zámeru v takomto prípade vyčkávať nemožno, pretože sa zvlášť pri zámere ukrátiť splnenie pohľadávky veriteľa stáva spravidla zjavný až po jeho realizovaní, teda neskoro na to, aby mu bolo možné zamedziť“*. Pri neodkladných opatreniach, ktorými majú byť obmedzené určité dispozičné úkony, nemôže súd v tomto štádiu procesu vyžadovať dôsledné preukázanie úmyslu osoby, proti ktorej má neodkladné opatrenie smerovať. Úmysel ako bezprostredný vnútorný vzťah osoby k určitému právnemu následku je za daných okolností osvedčiteľný iba vo výnimočných prípadoch a s nepomernými ťažkosťami. Takáto požiadavka by mohla mať ad absurdum za následok, že neodkladné opatrenie s preventívnym účinkom nemožno dosiahnuť. Z pragmatického hľadiska je navyše nepochybné, že v prípade súkromnoprávných úkonov je úmysel konajúcej osoby väčšinou rozpoznateľný až v štádiu, keď už tomuto úkonu nemožno zabrániť, pretože jeho právne účinky medzičasom nastali alebo k nim dôjde v bezprostrednej časovej nadväznosti. Ako neopodstatnenú vyhodnotil ústavný súd aj námietku sťažovateľky, v zmysle ktorej žalobca neosvedčil základný predpoklad pre nariadenie neodkladného opatrenia, a to existenciu potreby bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu, keďže dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia nebola existencia potreby bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu, ale existencia obavy z ohrozenia exekúcie.

Prezentovaná sťažnostná argumentácia sťažovateľky tak nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia. Vychádzajúc zo záveru krajského súdu, v zmysle ktorého dispozičné úkony s dotknutými nehnuteľnosťami, ktorým sa má nariadeným neodkladným opatrením predísť, by nelegitímnym spôsobom sťažili, resp. znemožnili ochranu práv a oprávnených záujmov žalobcu v rámci konania vo veci samej a, berúc do úvahy, že v konaní

	<p>vo veci samej bude potrebné posúdiť otázku (ne)účinnosti dohody o vyporiadaní BSM, na základe ktorej prešli dotknuté nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva sťažovateľky, nepovažuje ústavný súd zákaz nakladania s uvedenými nehnuteľnosťami na obdobie do právoplatnosti skončenia meritórneho konania za natoľko neprímeraný zásah do majetkových práv sťažovateľky, aby bolo možné uvažovať o jeho ústavnej neakceptovateľnosti.</p> <p>Po preskúmaní napadnutého uznesenia v nadväznosti na sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti vznesené námietky ústavný súd uzatvára, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti. Ústavný súd tiež pripomína, že nie je oprávnený nahrádzať úvahu všeobecných súdov vychádzajúcu z ich skutkových zistení vo veci svojou vlastnou, a to zvlášť s prihliadnutím na dočasnú povahu úpravy vzťahov neodkladným opatrením a nezistenie neakceptovateľného procesného excesu vo veci. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že ochrana poskytovaná neodkladným opatrením nie je podmienená vykonaním rozsiahleho a úplného preukázania skutočností majúcich vplyv na výsledok meritórneho konania a zároveň požiadavky kladené na jeho odôvodnenie nie sú natoľko prísne ako v konaní vo veci samej, ak má dočasnú povahu. Preto je aj ústavný súd pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti neodkladných opatrení benevolentnejší ako pri konaniach vo veci samej a zasiahne len v úplne ojedinelých neudržateľných prípadoch, čo nie je prípad sťažovateľky. Požiadavky prezentované sťažovateľkou na kvalitu napadnutého uznesenia nezohľadňujú predbežnú povahu a dočasný charakter ochrany poskytovanej neodkladným opatrením.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	vlastníctvo-obmedzenie opatrenie-neodkladné nehnuteľnosť arbitrárnosť

spisová značka	II. ÚS 457/2022
populárny názov	Odkladný účinok správnej žaloby
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.10.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Splnenie podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby bude posudzované vždy individuálne. Napriek tomu by mal správny súd zohľadniť najmä tie dopady a ujmy, ktoré by mohli v dôsledku svojho vzniku zmať tú ochranu subjektívnych práv, právom chránených záujmov alebo povinností, resp. zákonnosti, ktorú by mohlo poskytnúť rozhodnutie správneho súdu vyhovujúce správnej žalobe.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola žalobcom v konaní vedenom krajským súdom o preskúmanie rozhodnutia žalovaného Ministerstva financií Slovenskej republiky.

	<p>Rozhodnutím žalovaného z 10. novembra 2021 bolo potvrdené rozhodnutie Úradu vládneho auditu o uložení sankcie za porušenie finančnej disciplíny v súhrne 125 816,39 eur s príslušenstvom. Súčasne so žalobou žiadala, aby krajský súd rozhodol aj o jej návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žaloby. Krajský súd o návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žaloby rozhodol napadnutým uznesením tak, že návrh sťažovateľky zamietol.</p> <p>Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd nezistil zákonný dôvod na priznanie odkladného účinku z dôvodu, že sťažovateľka neosvedčila skutočnosti, z ktorých by bolo zrejmé, že by jej v danom prípade okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, hospodárska škoda či finančná škoda, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok, a to nielen v hypotetickej rovine. Sťažovateľka tvrdila len to, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy by mohlo dôjsť k vzniku závažnej ujmy vo finančnej sfére, ktorá môže ohroziť činnosť a chod sťažovateľky a mohla by viesť k ohrozeniu existencie sťažovateľky. Krajský súd konštatoval, že sťažovateľka vo svojom návrhu len všeobecne uviedla, aký následok hrozí (ohrozenie fungovania), ale neuviedla žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že výkon rozhodnutia správneho orgánu by skutočne mohol mať za následok nenapraviteľnú ujmu na strane sťažovateľky. Sťažovateľka neosvedčila svoju aktuálnu ekonomickú situáciu (napr. príjmy a výdavky súvisiace s jej činnosťou, výšku prevádzkových nákladov vrátane mzdových, disponibilné zdroje, hodnotu majetku a pod.). Vychádzajúc z uvedených zistení, krajský súd návrh zamietol podľa § 188 Správneho súdneho poriadku.</p> <p>Podstatou sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žaloby. K porušeniu označených práv malo dôjsť zo strany krajského súdu nedostatočným zohľadnením skutkového tvrdenia sťažovateľky a následným nesprávnym a arbitrárnym právnym posúdením splnenia zákonných podmienok na vydanie rozhodnutia o priznaní odkladného účinku správnej žaloby.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 Správneho súdneho poriadku „predstavuje jeden z nových právnych inštitútov správneho súdneho konania, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu zo strany správneho súdu, tak aby jeho rozhodnutie mohlo byť nielen formálnym, ale i materiálnym prostriedkom ochrany práv a právom chránených záujmov úspešného žalobcu. Podstatou odkladného účinku je zabezpečenie takého stavu, pri ktorom by správnym súdom preskúmané rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nevyvolávali žiadne právne účinky vrátane takých, ktoré by ich zrealizovaním boli považované za skonsumované... Odkladný účinok správnej žaloby má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Oproti týmto opatreniam podstatou odkladného účinku je „zmrazenie“ právnych následkov už existujúceho, resp. platného a právoplatného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy... Možnosť priznania odkladného účinku správnej žalobe rozhodnutím správneho súdu je plne ovládaná dispozičnou zásadou... Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnu žalobou, či už ako jej súčasť, alebo samostatne a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu (pozri § 187 ods. 3)... Návrh na priznanie odkladného účinku má v zásade povahu podania vo veci samej (§ 55 ods. 2).</p> <p>Okrem všeobecných náležitostí podania (§ 57) by mal návrh obsahovať aj dostatočnú identifikáciu dôvodu pre priznanie odkladného účinku v zmysle písm. a) alebo b) § 185. Pri dôvode týkajúcom sa písm. a) § 185 by pritom mal navrhovateľ (žalobca) dostatočne vymedziť aj konkrétny dôvod a skutkové okolnosti s ním spojené. Od tohto vymedzenia nakoniec závisí vo veľkej miere aj rozhodnutie správneho súdu a rozsah jeho odôvodnenia...“ (Fečík, M. In: Baricová, J.; Fečík, M.; Števček, M.; Filová, A.; a kol. Správny súdny poriadok.</p>

	<p>Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 924, s. 926 až 927 a s. 934).</p> <p>Z uvedeného vyplýva, že splnenie podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby bude posudzované vždy individuálne. Napriek tomu by mal správny súd zohľadniť najmä tie dopady a ujmy, ktoré by mohli v dôsledku svojho vzniku zmať tú ochranu subjektívnych práv, právom chránených záujmov alebo povinností, resp. zákonnosti, ktorú by mohlo poskytnúť rozhodnutie správneho súdu vyhovujúce správnej žalobe.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom nezistil, že by tieto závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.</p> <p>Tvrdenie sťažovateľky, že krajskému súdu preukázala prítomnosť zákonných dôvodov na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ústavný súd nepovažuje za spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia. Pokiaľ sťažovateľka dôvodila existenciou sporu, v dôsledku ktorého má zablokovaný bankový účet FIS, ako aj upomínacím konaním, ktorým sa snaží získať zdroje svojho financovania, a v nadväznosti na to likvidačnými účinkami výkonu rozhodnutia žalovaného, ktorý je predmetom posudzovania v rámci správnej žaloby, ústavný súd konštatuje, že uvedené skutočnosti nedávajú celistvý obraz o aktuálnej finančnej a majetkovej situácii sťažovateľky, keďže neuviedla a tým ani neosvedčila ostatné relevantné skutočnosti pre záver, že by výkonom napadnutého rozhodnutia žalovaného hrozila závažná ujma, hospodárska škoda či finančná škoda, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok.</p> <p>Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.</p> <p>Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>opatrenie-iné správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov majetok práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

Nález - priet'ahy:

spisová značka	II. ÚS 200/2022
populárny názov	Dĺžka konania a rodinný a súkromný život
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.09.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o právach dieťaťa čl. 16 Dohovor o právach dieťaťa čl. 7 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 41 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dĺžka absencie styku maloletého s rodičom, ktorá je v princípe nereparovateľná, odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia, maloletý a jeho otec sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu toho istého dňa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom okresného súdu vo vykonávacom konaní. Otec navrhuje vysloviť príkaz konať bez zbytočných priet'ahov, priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a nahradiť trovy konania. Otec 4. decembra 2019 podal návrh na výkon rozhodnutia uznesenia okresného súdu ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bol upravený styk otca s maloletým. Napadnuté vykonávacie konanie je vedené na okresnom súde. Okresný súd uznesením z 25. februára 2020 postúpil vec Okresnému súdu Trnava z dôvodu tvrdenej miestnej nepríslušnosti. Pre nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením veci bola vec predložená odvolaciemu súdu, ktorý uznesením z 11. marca 2020 konštatoval dôvodnosť nesúhlasu Okresného súdu Trnava s postúpením veci, preto bola vec vrátená okresnému súdu na rozhodnutie. Okresný súd uznesením z 13. októbra 2020 nariadil výkon rozhodnutia. Vzhľadom na odvolanie povinnej bola vec 3. augusta 2021 predložená odvolaciemu súdu, ktorý rozhodol uznesením z 30. septembra 2021 tak, že nariadenie výkonu rozhodnutia potvrdil. Označené rozhodnutie odvolacieho súdu bolo otcovi doručené 5. januára 2022. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie, či postupom okresného súdu v napadnutom vykonávacom konaní na podklade nariadeného neodkladného opatrenia, ktorým bol upravený styk otca s maloletým, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň predmetom tohto konania je aj posúdenie, či v okolnostiach veci došlo aj k porušeniu základného práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na rešpektovanie

	<p>súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa postupom okresného súdu v napadnutom konaní.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p><u>K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru</u></p> <p>Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť sporu, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka napadnutého konania rozhodne nebola závislá od právnej náročnosti prerokovávanej veci. Ako už bolo uvedené, predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je zabezpečenie realizácie styku maloletého s rodičom vo vykonávacom konaní. V zmysle judikatúry ESLP konania o obdobných návrhoch si vyžadujú výnimočnú rýchlosť rozhodovania (napríklad rozhodnutie vo veci H c. Spojené kráľovstvo z roku 8. 7. 1987, Annuaire, č. 120), podobne ako aj riešenie otázok spojených so stykom rodičov s ich deťmi, pretože tu existuje nebezpečenstvo, že v dôsledku prieťahov v konaní bude vec de facto rozhodnutá v neprospech jedného z rodičov alebo aj obidvoch rodičov (napr. v prípade adopcie – pozri napríklad rozhodnutia v prípadoch Olsson c. Švédsko, Hokkanen c. Fínsko). Ústavný súd, rešpektujúc judikatúru ESLP, je toho názoru, že takéto konania si vyžadujú mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu, ktorá by mala viesť k efektívnemu a rýchlemu postupu v konaní (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02). Ústavný súd je toho názoru, že povaha konania („čo je v hre“) si vyžadovala sústredený a promptný postup súdu najmä vo vykonávacom konaní, ktorým sa má zabezpečiť realizácia styku v prípadoch nedobrovoľného rešpektovania právoplatného rozhodnutia súdu.</p> <p>Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, dospel k záveru, že sťažovatelia nijako neprispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania, naopak, aktívne a iniciatívne navrhli do úvahy prichádzajúce opatrenia na zabezpečenie styku.</p> <p>Postup okresného súdu vo vykonávacom konaní ústavný súd hodnotí ako chaotický, nepružný, neefektívny, s neprimeranými časovými odstupmi, a to najmä za situácie, keď postoj povinnej k výkonu právoplatného rozhodnutia súdu, ktorý je predmetom vykonávacieho konania, bol od počiatku odmietavý, o čom zákonná sudkyňa musela mať vedomosť, keďže predmetom vykonávacieho konania bolo jej vlastné rozhodnutie o neodkladnom opatrení. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za prekvapujúce a neprimerané, že okresný súd dosiaľ nevyužil dostupné procesné nástroje na zabezpečenie realizácie styku. Od počiatku napadnutého konania bol zjavný postoj povinnej matky, ktorá sa odmietala podrobiť vykonateľnému rozhodnutiu súdu, no napriek uvedenému v doterajšom priebehu konania ju okresný súd len trikrát vyzval na dobrovoľné plnenie. Ani následne po potvrdení uznesenia o výkone rozhodnutia odvolacím súdom (hoci rozhodnutie prvej inštancie nebránilo ďalšiemu postupu v konaní, keďže nemá odkladný účinok § 377 ods. 3 CMP) okresný súd neurobil žiadne vhodné opatrenia na účel zabezpečenia výkonu rozhodnutia. V tomto smere neušlo pozornosť ústavného súdu, že k samotnému doručovaniu potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu pristúpil až po uplynutí dvoch týždňov.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že okresný súd zlyhal pri zabezpečení efektívnej ochrany práv maloletého a otca, keď v doterajšom priebehu vykonávacieho konania bezdôvodne nepristúpil k procesným nástrojom na dosiahnutie účelu vykonávacieho konania, ktoré mal k dispozícii (nariadenie pojednávania podľa § 379 ods. 1 CMP, uloženie pokuty podľa § 382 ods. 1 CMP, prikázanie príslušnému orgánu, pozastavenie výplaty dávok podľa § 383 CMP, uskutočnením výkonu rozhodnutia podľa § 384 a nasl. CMP).</p> <p>Ústavný súd v súhrne konštatuje, že okresný súd po dobu 38 mesiacov nebol schopný reálne zabezpečiť výkon rozhodnutia, ktoré povinná od počiatku odmietala rešpektovať, nevyužil jemu dostupné zákonné prostriedky na jeho zabezpečenie, zároveň nerozhodol o odklade výkonu rozhodnutia ani o zastavení</p>

výkonu rozhodnutia, čo ústavný súd vedie k záveru, že jeho postup rozhodne nemožno považovať za súladný s označenými právami sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd, vychádzajúc z celkovej dĺžky napadnutého konania, zistených prietahov, neefektívneho a nesústreďeného postupu okresného súdu vo veci sťažovateľov jednoznačne dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci boli porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu základného práva maloletého na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa

Maloletý namietal porušenie označených práv v príčinnej súvislosti s prietahmi v napadnutom konaní a neefektívnym postupom okresného súdu, v dôsledku čoho od počiatku napadnutého konania bol kontinuálne nerealizovaný styk maloletého s otcom (sťažovateľom), čím malo dôjsť k porušeniu práv v intenzite odôvodňujúcej vyslovenie ich porušenia. Ústavný po zvážení všetkých relevantných okolností veci, vychádzajúc z nerozporovaného tvrdenia o nerealizácii styku, ktorý mal okresný súd zabezpečiť v napadnutom konaní, za neexistencie relevantných dôvodov na odklad výkonu rozhodnutia alebo jeho zastavenie dospel k záveru, že dĺžka absencie styku maloletého s rodičom, ktorá je v princípe nereparovateľná, odôvodňuje vyslovenie porušenia týchto práv. Maloletý bol ochudobnený o styk a možnosť budovať vzťah s rodičom, teda bolo mu upretá rodičovská výchova a starostlivosť jedným z rodičov a zároveň tým došlo k nerešpektovaniu práva na realizáciu rodinného života v intenzite, ktorá je neakceptovateľná a neospravedliteľná. Okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní, ktorého účelom bolo efektívne zabezpečiť ochranu týchto práv, objektívne zlyhal. Ústavný súd preto vyslovil aj porušenie týchto označených práv maloletého.

K namietanému porušeniu základného práva otca na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

Ústavný súd z rovnakých dôvodov ako pri maloletom dospel k záveru o porušení označených práv otca, keďže ide o korešpondujúce, resp. rovnaké práva, ktorých je nositeľom aj otec dieťaťa, preto vyslovil ich porušenie.

Ústavný súd nálezom rozhodol:

Postupom okresného súdu boli porušené základné právo maloletého sťažovateľa na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, práva na starostlivosť rodičov podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred zasahovaním do rodinného života podľa čl. 16 dohovoru o právach dieťaťa.

Postupom okresného súdu boli porušené základné právo sťažovateľa na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na rešpektovanie súkromného a

	rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru. Okresnému súdu prikázal v konaní vedenom pkonat' bez zbytočných priet'ahov, každému zo sťažovateľov priznal finančné zadost'učinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	H c. Spojené kráľovstvo z roku 8. 7. 1987, Annuaire, č. 120 Olsson c. Švédsko, Hokkanen c. Fínsko
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	priet'ahy v konaní-nečinnosť priet'ahy v konaní-neeektívny postup práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných priet'ahov práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo na ochranu manželstva, rodičovstva a rodiny opatrenie-neodkladné výkon rozhodnutia maloletý rodičovské práva, rodina

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.